

Шафранський В.В.

Оцінка організаторами охорони здоров'я потреби в розвитку системи громадського здоров'я

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Shafranskiy V.V.

Assessment by healthcare organizers of the need for the development of the public health system

National Medical University named after O.O. Bohomolets,
Kyiv, Ukraine

shafrav@gmail.com

Вступ

Відповідно до документів ВООЗ [1,2,9,10] в Україні розвивається система громадського здоров'я. Розвиток системи громадського здоров'я в Україні достатньо є науково обґрунтованим, що включає розвиток системи на державному, регіональному та територіальному рівнях [4–7], а також підготовку кваліфікованих кадрів [3] та проведення наукових досліджень [8].

Мета дослідження: дослідити рівень оцінки організаторами охорони здоров'я потреби в розвитку системи громадського здоров'я.

Матеріали та методи

Соціологічний, статистичний, структурно-логічний аналіз. Соціологічним дослідженням охоплено 217 організаторів охорони здоров'я із них: 89 головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я первинного рівня, 65 головних лікарів та їх заступників

закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги, 63 завідувачів відділеннями. Дослідження проводилося з використанням спеціально розробленої анкети. Про розробці анкети використанні документи ВООЗ, які визначають основні оперативні функції громадського здоров'я. В ході проведення дослідження дотримано принцип збереження конфіденційності інформації про респондентів. Участь у дослідженні була добровільною. Статистичне опрацювання результатів опитування проводилося з використанням загальноприйнятих методів медичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення

На початку дослідження було встановлено загальний рівень підтримки необхідності впровадження та розвитку системи громадського опитаними організаторами охорони здоров'я. Отримані результати наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Загальний рівень підтримки організаторами охорони здоров'я необхідності розвитку системи громадського здоров'я в Україні

Категорія респондентів	Підтримує		Не підтримує		Не визначився	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Головні лікарі та їх заступники закладів охорони здоров'я первинного рівня	78	87,6	7	7,9	4	4,7
Головні лікарі та їх заступники закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги	49	75,4	10	15,4	6	9,2
Завідувачі відділеннями	46	73,0	8	12,7	9	14,3

Аналіз наведених в табл. 1 даних вказує на те, що найвище підтримують необхідність розвитку системи громадського здоров'я головні лікарі та їх заступники закладів охорони здоров'я первинного рівня (87,6%), а найнижче завідувачі відділеннями (73,0%) при цьому не визначилися в своєму рішенні 4,7% головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я первинного рівня,

9,2% головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги та 14,3% завідувачів відділеннями.

Далі було досліджено рівень підтримки організаторами охорони здоров'я визначених ВООЗ основних оперативних функцій громадського здоров'я в Україні. Результати дослідження наведено в табл. 2.

Таблиця 2. Рівень підтримки організаторами охорони здоров'я визначених ВООЗ основних оперативних функцій громадського здоров'я в Україні

Основні оперативні функції громадського здоров'я	Головні лікарі та їх заступники закладів охорони здоров'я первинного рівня		Головні лікарі та їх заступники закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги		Завідувачі відділеннями	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Епідеміологічний нагляд за хворобами та оцінка стану здоров'я населення	89	100,0	62	95,4	58	92,1
Виявлення пріоритетних проблем із здоров'ям та загроз здоров'ю на рівні місцевих громад	88	98,8	63	96,2	60	95,2
Забезпечення готовності та планування на випадок надзвичайних ситуацій в області громадського здоров'я	88	98,8	63	96,2	60	95,2
Оперативні функції захисту здоров'я (в області гігієни навколишнього середовища, гігієни праці, безпеки продуктів харчування та ін.)	89	100,0	62	96,2	63	100,0
Профілактика захворювань	89	100,0	63	96,2	63	100,0
Укріплення здоров'я	89	100,0	63	96,2	61	
Забезпечення компетентними кадрами для громадського здоров'я та надання індивідуальної медичної допомоги	89	100,0	62	95,4	60	95,2
Основне стратегічне керівництво, фінансування та гарантування якості в громадському здоров'ї	89	100,0	64	98,5	61	96,8
Основна комунікація в інтересах громадського здоров'я	89	100,0	65	100,0	63	100,0
Наукові дослідження в громадського здоров'я	87	97,7	64	98,5	60	95,2

Аналіз наведених в табл. 2 даних вказує на наступне. Із числа опитаних головних лікарів та їх заступників закладів охорони первинного рівня 100% опитаних підтримує виконання системою громадського здоров'я наступних основних оперативних функцій, які визначені для системи ВООЗ: епідеміологічний нагляд за хворобами та оцінка стану здоров'я населення; оперативні функції захисту здоров'я (в області гігієни навколишнього середовища, гігієни праці, безпеки продуктів харчування та ін.); профілактика захворювань; укріплення здоров'я; забезпечення компетентними кадрами для громадського здоров'я та надання індивідуальної медичної допомоги; основне стратегічне керівництво, фінансування та гарантування якості в громадському здоров'ї; основна комунікація в інтересах громадського здоров'я. Із числа опитаних головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги 100% опитаних підтримує виконання системою громадського здоров'я наступних основних оперативних функцій: основна комунікація в інтересах громадського здоров'я, а завідувачі відділеннями відповідно підтримали: оперативні функції захисту здоров'я (в області гігієни навколишнього середовища, гігієни праці,

безпеки продуктів харчування та ін.); профілактика захворювань; основна комунікація в інтересах громадського здоров'я. Інші оперативні функції підтримали для виконання системою громадського здоров'я в Україні більше 90% всіх опитаних організаторів охорони здоров'я.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням ефективності діяльності системи громадського здоров'я в Україні.

Висновки

В ході соціологічного дослідження встановлено високий рівень підтримки організаторами охорони здоров'я необхідності розвитку в Україні системи громадського здоров'я. Так, подальший розвиток системи громадського здоров'я в Україні підтримало 87,6% із числа опитаних головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я первинного рівня, 75,4% головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги та 73,0% завідувачів відділеннями. При цьому найвищий рівень підтримки

отримали наступні основні оперативні функції (в області гігієни навколишнього середовища, гігієни громадського здоров'я, які встановлені ВООЗ: праці, безпеки продуктів харчування та ін.); профілактика епідеміологічний нагляд за хворобами та оцінка стану захворювань; основна комунікація в інтересах здоров'я населення; оперативні функції захисту здоров'я громадського здоров'я.

Література

1. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. Копенгаген : Европейское региональное бюро ВОЗ, 2012 (документ EUR/RC62/12):. 52 с.
2. Здоровье – 2020. Основы европейской политики и стратегия для XXI века [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.euro.who.int/PubRequest?language=Russian>.
3. Миронюк І.С., Слабкий Г.О., Білак-Лук'янчук В.Й., Кручаниця В.В. Готуємо магістрів громадського здоров'я. Сучасні медичні технології. 2020; 2 (45):. С. 32 – 39.
4. Миронюк І.С., Слабкий Г.О., Шафранський В.В., Брич В.В., Білак-Лук'янчук В.Й. Територіальні громади як базовий рівень забезпечення зміцнення та збереження здоров'я населення. Україна. Здоров'я нації. 2021; 4.: 57-62
5. Слабкий Г. О., Миронюк І. С., Брич В. В., Білак-Лук'янчук В. Й. Методологія впровадження системи громадського здоров'я на рівні об'єднаних територіальних громад. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2020; 3 (85):. 62-66.
6. Слабкий Г.О., Миронюк І.С., Шафранський В.В., Закрутько Л.І., Качала Л.О., Дудник С.В. Задачі та функції громадського здоров'я регіонального рівня. Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. Випуск 4, Київ, 2018. № 229/4/17.
7. Слабкий Г.О., Миронюк І.С., Шафранський В.В., Закрутько Л.І., Качала Л.О., Дудник С.В. Задачі та функції громадського здоров'я центрального рівня. Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. Випуск 4, Київ, 2018. 235/4/17.
8. Слабкий Г.О., Шафранський В.В., Миронюк І.С., Качала Л.О. Пропозиції до запровадження наукової спеціальності «Громадське здоров'я». Україна. Здоров'я нації. 2017; 4.:56-58.
9. Шафранський В. В., Слабкий Г. О., Качала Л. О. Основи Європейської політики і стратегія для XXI століття: стратегічне керівництво в інтересах здоров'я. Економіка і право охорони здоров'я. 2016; 2 (4): 72–75.
10. Шафранський В. В., Слабкий Г. О., Качала Л. О. Характеристика мети, стратегічних завдань та пріоритетів Європейської політики «Здоров'я–2020» і їх значення для системи охорони здоров'я України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 19–20 лютого 2016 р.: збірник тез наукових робіт. Одеса : ГО «Південна фундація медицини», 2016: 121–123.

References

1. Evropeyskiy plan deistviy po ukrepleniyu potentsyala y usluh obshchestvennoho zdravookhraneniya. Kopenhagen : Evropeyskoe rehyonalnoe biuro VOZ, 2012 (dokument EUR/RC62/12):. 52 с.
2. Zdorove – 2020. Osnovy evropejskoj politiki i strategiya dlya XXI veka [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupu: <http://www.euro.who.int/PubRequest?language=Russian>
3. Myroniuk I.S., Slabkyi H.O., Bilak-Lukianchuk V.I., Kruchanytsia V.V. Hotuiemo mahistriv hromadskoho zdorovia. Suchasni medychni tekhnolohii. 2020; 2 (45):. S. 32 – 39.
4. Myroniuk I.S., Slabkyi H.O., Shafranskiy V.V., Brych V.V., Bilak-Lukianchuk V.I. Terytorialni hromady yak bazoviy riven zabezpechennia zmitsnennia ta zberezhennia zdorovia naselelnia. Ukraina. Zdorovia natsii. 2021; 4.: 57-62
5. Slabkyi H. O., Myroniuk I. S., Brych V. V., Bilak-Lukianchuk V. Y. Metodolohiia vprovadzhennia systemy hromadskoho zdorovia na rivni obiednanykh terytorialnykh hromad. Visnyk sotsialnoi hihiieny ta orhanizatsii okhorony zdorovia Ukrainy. 2020; 3 (85):. 62-66.
6. Slabkyi H.O., Myroniuk I.S., Shafranskiy V.V., Zakrutko L.I., Kachala L.O., Dudnyk S.V. Zadachi ta funktsii hromadskoho zdorovia rehionalnoho rivnia. Perelik naukovoi (naukovo-tekhnichnoi) produktsii, pryznachenoii dlia vprovadzhennia dosiahnen medychnoi nauky u sferu okhorony zdorovia. Vypusk 4, Kyiv, 2018. № 229/4/17.
7. Slabkyi H.O., Myroniuk I.S., Shafranskiy V.V., Zakrutko L.I., Kachala L.O., Dudnyk S.V. Zadachi ta funktsii hromadskoho zdorovia tsentralnoho rivnia. Perelik naukovoi (naukovo-tekhnichnoi) produktsii, pryznachenoii dlia vprovadzhennia dosiahnen medychnoi nauky u sferu okhorony zdorovia. Vypusk 4, Kyiv, 2018. 235/4/17.
8. Slabkyi H.O., Shafranskiy V.V., Myroniuk I.S., Kachala L.O. Propozytzii do zaprovadzhennia naukovoi spetsialnosti «Hromadske zdorovia». Ukraina. Zdorovia natsii. 2017; 4.:56-58.
9. Shafranskiy V. V., Slabkyi H. O., Kachala L. O. Osnovy Yevropeiskoi polityky i stratehiia dlia KhKhI stolittia: stratehichne kerivnytstvo v interesakh zdorovia. Ekonomika i pravo okhorony zdorovia. 2016; 2 (4): 72–75.
10. Shafranskiy V. V., Slabkyi H. O., Kachala L. O. Kharakterystyka mety, stratehichnykh zavdan ta priorytetiv Yevropeiskoi polityky «Zdorovia–2020» i yikh znachennia dlia systemy okhorony zdorovia Ukrainy. Materialy mizhnarodnoi

naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Odesa, 19–20 liutoho 2016 r.: zbirnyk tez naukovykh robot. Odesa : NO «Pivdenna fundatsiia medytsyny», 2016: 121–123.

Дата надходження рукопису до редакції: 04.02.2022 р.

Мета: дослідити рівень оцінки організаторами охорони здоров'я потреби в розвитку системи громадського здоров'я.

Матеріали та методи. Соціологічний, статистичний, структурно-логічного аналізу. Соціологічним дослідженням охоплено 217 організаторів охорони здоров'я із них: 89 головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я первинного рівня, 65 головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги, 63 завідувачів відділеннями.

Результати. подальший розвиток системи громадського здоров'я в Україні підтримало 87,6% опитаних головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я первинного рівня, 75,4% головних лікарів та їх заступників закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги та 73,0% завідувачів відділеннями. Найвищий рівень підтримки отримали наступні основні оперативні функції громадського здоров'я: епідеміологічний нагляд за хворобами та оцінка стану здоров'я населення; оперативні функції захисту здоров'я; профілактика захворювань; основна комунікація в інтересах громадського здоров'я.

Висновки. В ході дослідження отримано високий рівень оцінка організаторами охорони здоров'я потреби в розвитку системи громадського здоров'я.

Ключові слова: система громадського здоров'я, розвиток, організатори охорони здоров'я, підтримка, розвиток.

Goal of research: to study the level of assessment by healthcare organizers of the need for the development of the public health system.

Materials and methods. Sociological, statistical methods and the method of structural-and-logical analysis was used in the course of study. The sociological survey covers 217 healthcare organizers, including 89 chief doctors and their deputies of primary healthcare institutions, 65 chief doctors and their deputies of specialized health care institutions, 63 heads of departments.

Results. Further development of the public health system in Ukraine was supported by 87.6% of the surveyed chief doctors and their deputies of primary healthcare institutions, 75.4% of chief doctors and their deputies of health care institutions of specialized medical care and 73.0% of heads of departments. The highest level of support was received by the following main operational functions of public health: epidemiological surveillance of diseases and assessment of the state of health of the population; operational functions of health protection; disease prevention; basic communication in the interests of public health.

Conclusions. During the study, a high level of assessment by healthcare organizers of the need for the development of the public health system was obtained.

Key words: public health system, development, healthcare organizers, support, development.

Відомості про автора

Шафранський Віктор Вікторович – д.мед.н., професор кафедри гігієни та екології №4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця; бульвар Тараса Шевченка, 13, Київ, 01601.
shafrav@gmail.com.